

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Förslag till tredje tilläggsbudget för år 2000

2000-2001

nr 2
FR nr 3

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar ett förslag till tredje tillägg till budgeten för år 2000. Förslaget till tilläggsbudget balanserar på ett netto om 32.244.000 mark

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att landskapsstyrelsens förslag till tilläggsbudget godkänns utan ändringar med beaktande av de synpunkter som utskottet anför.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

I samband med beredningen och antagandet av den ordinarie budgeten förelåg osäkerheter kring EU:s stödprogram för lantbruket. Alla beslut om EU-förordningarna var inte fattade och detta ledde till osäkerhet angående EU:s medfinansiering i de olika programmen. Landskapsstyrelsen förhandlade dessutom med jord- och skogsbruksministeriet angående överföringen av LFA-stöden. Till följd av de förhandlingar som förts med kommissionen har nu stödprogrammen med vissa undantag slagits fast och en omfördelning av vissa anslag föreslås i framställningen för att anpassa budgeten till förhandlingsresultatet. Utskottet noterar att vissa nedskärningar har gjorts i stöden. Programmen godkändes dessutom först efter odlingsäsongens slut.

Även behörighetsöverföringen beträffande LFA-stödet har klarnat. Eftersom landskapet tar över ansvaret för LFA-stödet anser utskottet att landskapsstyrelsen bör sträva till att riket kompenserar landskapet för de merutgifter som landskapet därmed drabbas av. Vissa oklarheter kring investeringsstödet till lantbruket och stöd för utveckling av landsbygden kvarstår dock fortfarande. Eftersom stödordningarna ännu inte slutligt godkänts föreslår landskapsstyrelsen att anslagen ändras till reservationsanslag så att anslagen kan betalas ut under 2001. Landskapsstyrelsen har trots oklarheterna beviljat stöd, som skall betalas ut så snart stödordningarna godkänts. Vissa jordbrukare har efter konsultationer med landskapsstyrelsen inlett de projekt som ansökningarna gäller och har ur egna medel erlagt kostnader som i efterhand skall ersättas ur stödanslagen. Situationen är enligt utskottet otillfredsställande och bidrar på sikt till att lantbrukarnas likviditet ansträngs.

Utskottet konstaterar att lantbruksnäringen är inne i en nedåtgående spiral där olika omständigheter bidrar till försämrade verksamhetsförutsättningar. I ett sådant läge kan det vara svårt att motivera efterkommande generationer att se på jordbruksnäringen som en framtidsbransch. Utanförliggande omständigheter påverkar lönsamheten. Jordbrukarna kan

t.ex. inte påverka de priser som betalas för jordbruksprodukterna, samtidigt som kostnaderna för produktionen ökar. I synnerhet de höjda bränslepriserna har påverkat kostnaderna på ett märkbart sätt. Kostnaderna har t.ex. höjts för transporter, tillverkning av foder och plastemballage, bränslen till jordbruksmaskiner och uppvärmning av växthus. Ett orosmoln som bidrar till osäkerheten inom näringen är att EU:s nuvarande programperiod för jordbrukspolitik tar slut 2006. Jordbrukspolitik kommer sannolikt därefter att påverkas radikalt av EU:s utvidgning österut.

Utskottet konstaterar att verksamheten vid Ålands naturbruksskola och Ålands svinavelsstation påverkas av den allmänna utvecklingen inom jordbruksnäringen. Personalbrist har också påverkat verksamheten negativt. Beträffande svinavelsstationen konstaterar utskottet att landskapsstyrelsen står inför ett vägval. Om svinavelsstationen läggs ned finns det risk för att svinuppfödningen upphör på Åland. Svinavelsstationen har dessutom utnyttjats i utbildningssyfte inom ramen för naturbruksskolans verksamhet.

Samtidigt konstaterar utskottet att det ligger i landskapets intresse att jordbruksnäringen bedrivs. De återkommande rapporterna om spridningen av BSE-sjukdomen bland nötkreatur och om den inhumana djurhållningen på vissa håll i Europa har lett till en ökad medvetenhet hos konsumenterna, som ställer krav på nära producerade, säkra och rena jordbruksprodukter. En lokal livsmedelsproduktion bidrar också till öppna landskap och minskar behovet av långväga transporter. Samhället drar även på andra sätt nytta av en livskraftig jordbruksnäring genom de möjligheter som skapas för bl.a. förädlingsindustri och transportsektorn. Även turistsektorn är beroende av levande regioner och öppna landskap. Inom jordbruksnäringen finns dock en utvecklingspotential och med rätt stimulans finns det framtidsutsikter. Växthusnäringen och specialodlingen är exempel på sådana branscher. Därför finner utskottet det förvånande att investeringsstödet till dessa branscher har skurits ned. För att bryta den negativa utvecklingen efterlyser utskottet åtgärder för att stimulera till mer positiva attityder både till jordbruksnäringen och inom jordbruksnäringen.

Detaljmotivering

INKOMSTER

34 Avd. FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

15. STÖD FRÅN EUROPEISKA UNIONEN

34.15.60 Inkomster från Europeiska Unionen

Utskottet hänvisar till betänkandets allmänna motivering.

36 Avd. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

13. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET

36.13.15 Inkomster av kulturell verksamhet

Utskottet har erfarit att det upptagna anslaget är för lågt. Boken har redan sålts i betydligt fler antal än som förutsetts.

UTGIFTER**44 Ht. FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**

15. STÖD FRÅN EUROPEISKA UNIONEN

44.15.60 Stöd från Europeiska Unionen

Utskottet hänvisar till den allmänna motiveringen.

90. PENSIONER OCH PENSIONSavgIFTER

44.90.04 Pensioner och familjepensioner (F)

Utskottet har erfarit att anslaget inte räckt till eftersom antalet pensionärer har blivit fler än vad som beräknats.

45 Ht. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

15. AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER

45.15.31 Landskapsandel till kommunerna och privata samfund för anläggningskostnader för sociala tjänster (R)

Enligt motiveringarna i den ordinarie budgeten för 2000 övervägde landskapsstyrelsen att införa ett nytt system för beviljandet av landskapsandelar för anläggningskostnader inom såväl socialvårds- som utbildningssektorn. Utskottet har erfarit att nya principer med ett enhetspris som grund vid kostnadsberäkningen också började tillämpas, men att landskapsstyrelsen nu bedömer att det är ändamålsenligt att för de projekt som beviljats landskapsandel under år 2000 återgå till det tidigare tillämpade förfarandet för bestämmande av de godtagbara kostnaderna. Detta medför ett större anslagsbehov då de kostnader som läggs till grund för landskapsandelar därmed stiger. Utskottet har konstaterat att landskapsstyrelsen i samråd med Ålands kommunförbund skall utarbeta nya principer och regler för utbetalningen av landskapsandelar till kommuner och privata samfund för anläggningskostnader inom såväl socialvårds- som undervisnings- och kultursektorn.

52. NATURVÅRD

45.52.88 Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)

Utskottet har erfarit att förhandlingar pågår med ett flertal markägare om att införskaffa markområden på Idö. Eftersom det befintliga naturreservatet utgör en del av ett mycket värdefullt område ur naturskyddssynpunkt stöder utskottet landskapsstyrelsens planer. Målsättningen är att så småningom införliva hela Idö i landskapets Natura 2000-program.

46 Ht. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE

17. UTBILDNING EFTER GRUNDSKOLAN

46.17.04 Utgifter för handikappades utbildning (F)

Utskottet har noterat att det saknas övergripande anvisningar för hur medlen inom detta anslag skall användas i skolorna. Utskottet föreslår att landskapsstyrelsen ser över nuvarande system och överväger behovet av gemensamma normer eller riktlinjer.

I övrigt vill utskottet påpeka att rubriken för momentet bör ändras. Begreppet handikappade bör ersättas med t.ex. funktionshindrade eller studerande med särskilda behov.

50. ÅLANDS VÅRDINSTITUT

46.50.20

Verksamhetens utgifter

Utskottet har inhämtat att det föreslagna tilläggsanslaget sannolikt inte är tillräckligt för att täcka vårdinstitutets utgifter och att momentet kan komma att överskridas. Utskottet uppmanar därför landskapsstyrelsen att utreda orsaken till detta.

Utskottet har dessutom erfarit att det finns skäl att se över tillämpningen av de kollektivavtal för de anställda vid landskapets skolor. Det har kommit till utskottets kännedom att det finns olikheter mellan skolorna som bör ses över. En mer enhetlig tillämpning av avtalen kan leda till att lärarresurserna kan användas mer effektivt än vad som görs idag.

47 Ht.

NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

18. ÖVRIGT STÖD TILL LANTBRUKET

Utskottet konstaterar att stödprogrammen inte var godkända då den ordinarie budgeten antogs av lagtinget samtidigt som förhandlingarna mellan landskapsstyrelsen och jord- och skogsbruksministeriet om fördelningen av den nationella finansieringen inte var slutförda. Dessa oklarheter har lett till vissa ändringar i anslagen i den föreliggande framställningen. I övrigt hänvisas till den allmänna motiveringen.

47.18.44

Investeringsstöd till lantbruket (R)

Utskottet har erfarit att landskapsstyrelsen konstaterat att det såväl inom växthus- och grönsaksodlingen samt inom specialodlingar med ny inriktning finns utvecklingsmöjligheter. Utskottet finner det därför anmärkningsvärt att landskapsstyrelsen ändå minskat investeringsstödet inom dessa branscher. Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen, mot bakgrund av de problem jordbrukssektorn har, utnyttjar de möjligheter som finns att ge stöd på den nivå som EU:s regelverk tillåter. I övrigt hänvisas till betänkandets allmänna motivering.

49. SKOLLÄGENHETEN JOMALA GÅRD

Utskottet hänvisar till den allmänna motiveringen.

49 Ht. FINANSIERINGSUTGIFTER**98. ÖVERFÖRING TILL FÖLJANDE BUDGETÅR**49.98.99 Överföring av budgetöverskott

Höjningen av anslaget är delvis föranlett av det höjda avräkningsbeloppet under moment 39.10.90 Avräkningsbelopp. Det totala överskottet utgör 54.047.000 mark. I budgeten för 2001 är det överförda överskottet från år 2000 beräknat till 30.000.000 mark. Utskottet konstaterar att det budgeterade anslaget för 2001 således överskridits.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 19 december 2000 inbegärt finansutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamöterna Gun Carlsson och Harriet Lindeman, finanschefen Dan E Eriksson, avdelningschefen Carin Holmqvist, landsbygdsutvecklaren Lena Brenner vid Ålands landsbygdscentrum, ordföranden Louise Karlsson och VD Henry Lindström vid Ålands producentförbund samt rektorn Bodil Regårdh vid Ålands naturbruksskola.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Viveka Eriksson, vice ordföranden Holmberg samt ledamöterna Jan-Erik Mattsson och Sjöblom.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget antar landskapsstyrelsens förslag till tredje tilläggsbudget för år 2000.

Mariehamn den 9 januari 2001

Ordförande

Viveka Eriksson

Sekreterare

Marine Holm-Johansson